ALAINE

Bosquet

EVREN İÇİNDE EVREN

Özdemir İnce

DÜNYA ŞİİRİ

ALAIN BOSQUET

EVREN İÇİNDE EVREN

ŞİİRLER

Çeviren :
Özdemir İnce

CEM YAYINEVİ

Dizgi : Metin Dizimevi
Baskı : Bahar Matbaası
İSTANBUL 1979

KİMLİK YERİNE

«Gezegen de yerleşik yabancıdır... gezegen de yerleşik yabancıdır.» Bu sözcükler bir süredir kafamı kurcalıyor, rahat vermiyor bana. Uzayda küçük, bezelye büyüklüğünde bir küre. Ve bu küçücük küre üzerinde bir insan, hem her yerin, hem de hiç bir yerin insanı. Rusya'da doğmak, Belçika'da büyümek, ABD'ne kaçmak, Almanya'da barışı öğrenmek, Fransa'da yaşamak: ciddiye alınacak bir durum değil. Ama benim yazgım bu. Kimi zaman utanırım bu durumumdan, ve bunun bir şiirdeki bir virgül kadar önemi olduğunu söylerim kendi kendime; bir virgül, o kadar, fazla değil. Rusya'yla ilgili hiçbir anım yok; ailemle birlikte Varna'ya göç ettiğimizde bir yaşımdaymışım. Dedem zenginmiş: içsavaş sırasında, bir milyon ruble değerinde mücevher saklamış; çalınmış! Benim doğduğum yıl ölüme mahkûm edilmiş olan babam —«beyazlar» için solda, «kızıllar» içinse sağda sayıldığından özgürlüğe kavuşmasını bir şiir kitabına borçludur: çünkü gizli polisin ileri gelenlerinden biri de ozanmış. Simge çekicidir, ama bütün simgelerde güven vermeyen, karanlık bir nokta vardır.

Dört yaşımdan iki görüntü var: ilk kez gördüğümde, saksafonu yılana benzetmiştim; birinde de iki bacağı da kasıklarından kesik biriyle konuşmuştum; acıma duygusu uyandırmamıştı bende. Evet, Belçika'yı severim. Çok şeyler borçluyum ona. O sıralar uslu, ciddi ve çalışkan bir çocuktum. Greta Garbo, Marlene Diectrich, Ginger Rogers ve Marcelle Chantal'a sırılsıklam aşıktım. Aslında, sıradan, zararsız, herkesin kabul edebileceği biriydim.

Düşünceler duyguların önüne geçmeye başlıyordu. 1940 çarpışmaları - benim için çarpışmaydılar -, sonra, tek ve şanlı bir Avrupa düşlüyordum. Nazi bir Avrupa'da yaşamak tedirgin etmiyordu beni. ABD'ne ayak bastıktan sonra düşüncemi değiştirdim. Uyanık, aydın bir savaşçı oldum. 44 ay süren üniformalı dönem ve orduyu sevmemek hakkı... Artık sadece demokrasiden söz ediyordum. Bir profesyonel galip olarak girdiğim Almanya'da çok dürüst davrandım. Bir kutu çikolatayla birazıcık kavrulmuş bir Dürer tablosunu değiş-tokuş etmek işten bile değildi. Küçük kızkardeşinin ya da amcasının kızının saygılarını kabul etmeden bir kadınla yatağa girmekse olanaksızdı. Okşamalı özgürlük. Sümüklü eşitlik. Tükrüklü kardeşlik.

Tek vaftizim çok zihinsel düzeydedir: Hiroşima. Patton, Eisenhower, Montgomery, Vichinsky, Acheson ve Joukov'la konuştum. «Büyükler»in istisna olmadıklarına hemen karar verdim. Güncel tarih içinde kendimi emekli olmuş gibi hissetmeye başlamıştım. Neredeyse, yüksek memur sayılabilirdim. Otuz yaşımda bir yerleşik yabancının (meteğin) iktidar için yaratılmamış olduğuna karar verdim. Edebiyatı seçtim. Paris'te yaşamak dünyanın en katkısız, en tatlı şeyi gibi geldi. Şu anda da düşüncem değişmiş sayılmaz bu konuda. Mesleğimin adı **«yazmak»**, bir sözcük **hekimi**yim, sözcük klinik hekimi. Bütün öteki bilgilerim azar azar

silikleşti. Pek doğal olarak şiir, ötekilerden önce, ötekilerin yerine, ötekilere karşın. Şiir uğruna öldürebilirim kendimi. Ve bu dünyada yaşayan ozanların yarısını kişisel olarak tanıdığım için de öğünüyorum. Biriktiriyorum onları. Şiire inancım olduğunu söylemek, kendimi cin-peri soyundan biriymişim gibi tanıtmak olacak. Bilinçliyim, hesapçıyım, ve tutkunum.

Oysa, Paris kemiriyor beni. Kendimi parçalara bölüyorum. En uygun anlarda şiir... Durmadan makale yazıyorum. Dağ gibi. İki yakamı bir araya getirmemin başka yolu yok. **Combat**'ya 913'üncü, **Monde**'a 80'inci yazımı verdim. NRF için hazırladığım yazı 50'inci olacak. Ayrıca, birkaç gün içinde, üç-dört dergiye gene yazı yetiştirmek zorundayım. Oniki yıl içinde 9 bin sayfalık yazı yazdım gazetelere: hiçbiri yarına kalmayacak. Tutsaklık, tekdüzelik, yarınsız zaferler. Haftada iki kez radyoda konuşma yapıyorum: özdeyişler, yargılar, söylev parçaları, iğnelemeler ve takılmalar. Resim üzerine bir inceleme hazırlıyorum. Resim uyuşturucu maddemdir benim: tümüyle hayranlık duyduğum, kirletmek başarısını gösteremediğim bir sanattır resim! Resim tanrılarıma gelince: Van Eyck, Velasquez, Seurat, Mondrian. Hiç kuşkusuz ozanlar da var, ama onlar rakip sayılırlar. Baudelaire'in önünde hiçbir zaman dize gelmedim: tartışırım onunla. Haftada dört kez Calmann-Levy yayınevine gidiyorum: fransız romanları bölümü edebi yönetmeniyim. Yazarlarım var, yani dost, günah çıkaran papaz ve arabacı: baba, rahip, orospu. Başkalarında heyecan yaratmak çok hoşuma gider. Öğretmenlik yani. Smith College'da öğrencilerle Gide inceliyoruz. Çeviri de yaptım: Durell'in şiirlerini Gallimard yayınevi için çevirdim. Belçika, İngiltere, İtalya, ABD, Luxembourg, Avusturya ve Fasta konferans verdim. **«L'VII»** adlı bir dergiyi yönettim.

Bu kadarı da fazla hani. Parçalara bölünmüş de-

ğil, dört bir yana saçılmışım. Sıkışıp kalmama rağmen coşkuma, sevgi duyduğum şeylere yürekten bağlıyım. Durmadan soruyorum kendime «Neye yarar?», «Niçin?», «Nasıl? Neye yarar?» Saçma, alıkça sorular geçidi. Ara vermeden edebi savaşım. Yaratılış olarak, şiir. Roman, biraz para kazanmak için; beşinci romanımı bir süre önce bitirdim bitirmesine ama ben kendimi romancıdan saymıyorum. Çağa uygun şöyle bir özür buldum kendime gene de: hesaplaşmalar düzyazıda oluyor. Şiir, mutlaktır, ya da sorumsuzluktur. Düzyazıda, ben istiyorum. Şiirde, benim için, benden geçerek, hemen hemen bensiz isteniyor. Sözsel uyuşturmalar. Adsal şırıngalar. Günah çıkarma değil! Gelecek kuşaklar, yapacak daha iyi bir şey bulamazlarsa, benim kudurganlıklarımla ilgilenebilir.

Beni kim etkiledi? Yaşamımın en önemli karşılaşmaları nelerdir? Delikanlılığıma biçim veren Léo Moulin'dir. 1945'te, Gottfried Benn bana insanı hekim gözüyle görmesini öğretti: çürüyen et, başarısız kimya, yetersiz salgılar. Mektuplarından birini tekrar okuyorum: «Ne umut, ne kin: benim dengem buradadır.» Daha sonra Saint-John Perse: ışığın ve karanlığın kutlanması, günah tanımaz kutlama. Kore savaşı sırasında bana yazdığı bir mektubu okuyorum: «Hayatı hatta edebî hayatı bile şatafatlı bir hayvan gibi geçmek gerekir.» Beckett, anlatım, tüm anlatım, işkencedir. Max Ernst: bağışlama, devam eden katkısız bağışlama. Çok hayranlık duyuyorum. Vivaldi, Purcell ve Bartok'u bıkıncaya kadar bıkmadan dinledim. Hiçbir şeye sahip değilim: sahip olmak felce uğratır beni. Evet, belki de: Voltaire ve Hugo'nun küçük elyazmaları, Rimbaud'nun özgün baskıları. Nesneler arasında dört tanesi vardır ki nazarlık gibidir: **colima ve nayarit** keramikleri.

Öyle, düşüncelerim yok benim. Gezegenin daraldığını, çektiğini biliyorum. Ölüm bu akşam gelebilir;

benimkisi üç dakika sonra ve seninkisi ey okur, bir çeyrek saat daha geç. Ravaillac gelip atabilir atom bombasını.

Fransızca mı? Hiç kuşkum yok, ölü bir dil. Bir süre önce, biraz daha fazla yaşayabilmek için şiirlerimin rusçaya çevrilmelerini istiyordum. Bu da oldu, gösterişe kaçmadan. Şimdi de, Çin'in gönlünü çelmeye çalışmanın tam sırası olduğunu düşünüyorum. Bir Çin ansiklopedisinde bana sekiz-dokuz satır ayırsınlar, hemen intihar etmeye söz verebilirim. Ben de tutkuluyum, bayağıyım, çıkarıma oldukça düşkünüm. Günah çıkarmamın yettiği günler oluyor, o anlarda, Ronsard, Musset, Verlaine ve Aragon gibi dostların yardımıyla dizeler yazıyorum: bir dilin yaşaması için tutucu bir dayanışma, karşılıklı güvence. Buna karşılık, daha özgür durumlarda, bu koltuk değnekleri olmaksızın yazıyorum, kendime özgü bir üslûp bulmak zorundayım. Zaten, neden oluşuyor benim sözüm? Hep aynı: ölüyorum, gene ölüyorum, büsbütün ölmediğime de şaşıyorum. Gerisi sözsel tansık: yalvaçlaşan iguanalar, evlenilen adalar, insanlığın geleceğini tartışmak için bir parlamento açan çakıltaşları. Benim derin gerçeklerim benim sözcüklerimdir: küçük bir gövdesel gerçek olarak diyebilirim ki, sonsuz bir dilde yerim var. Yazdığım şey için gereksizim ben. Şiir ozanını yaratır. Okur şiiri sürdürür. Okur ozanı bulur. Bu yanlışlık oldukça verimli. Ben kendi adıma kendimden vazgeçebilirim, vazgeçmek zorundayım.

(Türkçe yayın için ek):

Ondört yıl sonra, bu satırları tekrar okuyorum. Sinirlendiriyorlar beni, ama hiçbirini de atmak istemiyorum: bilincimi ve bir çeşit genel güvensizliğimi koruyorum. Ama gözlemle yumuşadı biraz bunlar. Altmışının eşiğine gelmiş bir insan nasıl kurtulabilir böy-

le bir yumuşamadan? Hayatta olduğum için mutluyum ve bu konudaki endişelerim gün geçtikçe azalıyor. Tek cennet var, o da yeryüzünde. Benim yurdumun şiirlerim olduğunu artık utanmadan söyleyebilirim, tek mülkümdür onlar ve yararsız başkaldırıları bir yana bırakıp onları kabul etmeye alıştım. Hem sonra, inançlarım öyle katı değil, ve öfkelerim özgürlüğümü büyük ölçüde elimden alıyordu. Bir şiiri iyi işlemek, Ay'da bir yolculuğa mal oluyor. Kendi kitaplarımdan birini açıyorum ve içinde yitiyorum. Sözsel bir çılgınlık dakikası dışında değiştirmeye gücümün yetmediği bu evrene bir an şaşmak için bir başka kitabımı açıyorum ve olduğum yerden çıkıyorum. Benim özgeçmişim bir sözcük sorunudur: sizin sözcükleriniz. Gerisi, iskelet ve ter, son derece önemsizdir.

Alain Bosquet
Paris, Mart 1978

KRONOLOJİ

1919 — 28 Mart. Odessa'da doğdu, adı Anatole Bisk (bazı belgelere göre **Biske**). Alexandre Bisk ile Berthe Turiansky'nin oğlu. Ukrayna'da içsavaş.

1920 — 1925. Bulgaristan'da sürgün ve yoksulluk. Önce Varna, sonra Sofya.

1925 — İlkbahar-. Brüksel'e yerleşme. Posta pulu ticareti yapan babası boş zamanlarında Rilke'yi ruscaya çevirir. Önce Schaerbeck sonra Athenee d'Ucclle okulu.

1932 — Leo Moulin'in eğitimi.

1937 — Athenee d'Ucclle okulundan ikinci bakalorya eşiti diploma. Yunanca ve latince için bir yıl daha.

1938 — Brüksel Özgür Üniversitesi'nde felsefe.

1939 — 1 Ocak - José-André Laccour'la birlikte yönettiği **Pylone** adlı dergiyi kurar. Beş yıldır Belçika vatandaşıdır.
Adı Anatole Bisque.

1940 — **Pylone**'da ilk yapıtının yayınlanması: «Yayınlanmamış Belçika şiirleri antolojisi».

10 Mayıs 1940 - Nazi Almanya tarafından Belçika'nın işgali. Belçika ordusuna Montpellier'de katılır. Uchaud'da kısa bir askeri eğitimden sonra Pont Charles-Albert. Léopold III.ün teslim oluşundan sonra fransız ordusuna katılır. Sospel'deyken silâh bırakışması olur. Bu sırada 615. Alp avcı birliğindedir.

1940 — 1941. Çeşitli bekleyişler. 1941 aralığında ABD'ne hareket. Marsilya, Oran, Casablanca ve Havana'da güçlükler.

1942 — New York'a gelir gelmez, Robert Goffin ona De Gaullecü gazete **La Voix de France**'ın redaksiyon sekreterliğini verir. Edebi ve politik makaleler. André Breton'la karşılaşma. Saint-John Perse'i keşfi: Ona gazetenin bir sayfasını ayırır. M. Chagall, F. Leger, J. Romains, S. Dali ile görüşür. İki büyük gerçeküstücü dergiye, Breton'un yönettiği **«V V V»** ile Charles-Henry Ford'un yönettiği **«Vievv»** e yazar. Yvan Goll ile birlikte iki dilde yayınlanan **Hémisphères** adlı bir dergi kurar. Derginin yayınları arasında, Yvan Goll onun ilk şiir kitabını yayınlar **(L'image impardonable),** kitabı Fernand Leger resimlemiştir. Güzün, Londra'daki Belçika ordusu, Özgür Fransız ordusu ve ABD ordusu arasında bir seçim yapmak zorunda kalınca, sonuncusunu seçer.

1943 — Teksas'ta piyade eğitimi. Kendiliğinden ABD vatandaşlığına kabul edilmesi. Radyoloji teknisyeni diploması. Bir ara ordudan ayrılıp Stanford Üniversitesinde (Palo Alto, Kaliforniya) **«Avrupa Sorunları»** konulu ders verir. Daha sonra haber alma servisine alınır orduda. Bu sırada, Yvan Goll onun André Masson tarafından resimlenen **Syncopes** adlı ikinci ya-

pıtını yayınlar. Kuzey İrlanda'ya gönderilir. Londra'ya SHEAF'nin 2. Bürosuna atanır. İkinci cephenin hazırlıklarına katılır. Escaut'-dan La Somme'a kadar kıyı savunmasının hazırlık çalışmalarını yapmakla görevlendirilir. Raymond Aron, onun savaş şiirlerini **La France Libre**'de yayınlar.

1944 — 1945. Genel karargâhla birlikte önce Normandiya sonra da Versailles'a gider. Fransa'da ilk kitabı yayınlanır: **La vie est clandestine.** Almanya'nın teslim oluşunu görür. **Gavroche**'a yazar. Almanya Dörtlü Denetim Kurulu'nda çevirmen ve irtibat subayı.

1946 — 1951. Önce Savaş Bakanlığı'nda, sonra da Dışişleri Bakanlığında memur. Müttefik İlişkileri Müdür vekili ve protokol şefi. Ancak iki sayı çıkan **Accord** adlı bir dergi yayınlar. Alexander Koral ve Edouard Roditi ile birlikte almanca yayınlanan **Das Lot** adlı bir dergiyi yönetir (1948). Gottfried Benn'e göre, yenilgiden sonra, alman edebiyatının en önemli olayıdır bu. Dergi 1952 yılına kadar yayınlanır. MacCarthy'ciliğin Almanya'ya bulaşması üzerine Nisan 1951'de görevinden istifa eder.

1951 — Eski üstlerine, yaptığı görevler hakkında on yıl açıklama yapmamak sözü verdikten sonra, Paris'e yerleşir, gösterişsiz bir yaşam sürer; ABD'nin eski askerlerine bağladığı az bir aylıkla geçinir. Jean Poulhan, ilk romanı **La grande èclipse**'i Gallimard yayınevine kabul ettirir.

1952 — 1953. Ucu ucuna geçinir. Pek az yazar. Ocak 1953'te, Dominique Arban **Combat** gazetesine girmesini sağlar. Sayıları artan fıkralar, makaleler. **Langue Morte** adlı şiir kitabına **Guillaume-**

Apollinaire ödülü oy birliğiyle verilir. Bununla ilgili olarak, Jean Cocteau ona şunları söyler: «Sana bir ödül verildi, bunun nedeninin birazı şiirlerinin iyi olması, ama asıl önemli nedeni ise tanınmaman, düşmanın yok.. Ama üzülme, yarından itibaren bir yığın düşman kazanacaksın.»

1954 — 1958 — **La Table Ronde** ve **Revue de Paris** de fıkra yazarı. **Combat**'daki görevlerinin genişlemesi. Evlenir.

1959 — Yabancı ülkelerde konferanslar verir. Birbiri ardınca ödüller: **Sainte-Beuve, Max Jacob, Fémina-Vacaresco, Broquette-Gonin, La Fondation Jungmann** ödülleri. Giderek sanat eleştirisine yönelir.

1960 — 1963. Kendini artık profesyonel bir yazar olarak görmeye başlar. 1961'den itibaren **Le Monde** gazetesinin **Courrier Littéraire** bölümünde yazmaya başlar.

1964 — NRF'te şiir yazıları. Televizyonda sanat-edebiyat programları.

1965 — Altıncı romanı **La confession mexicaine** «INTERALLİE» ödülünü alır; ama bununla birlikte kendisini gerçek bir romancı saymaz. Paris kenar mahallelerini derinlemesine tanıma çabaları. İtalya, İspanya, Portekiz, İngiltere, Avusturya, Meksika, Guatemala, Fas ve Senegal'e kısa ama yoğun yolculuklar. Çeşitli haftalık dergilere yazılar: özellikle **Le Figaro Littéraire, La Nacion** (Buenos Aires) ve **Times of İndia** (Bombay). Orta Batı'nın (ABD) çeşitli üniversitelerinde dersler.

1968 — Fransız Akademisi Büyük Şiir Ödülü **Quatre testaments et autres poèmes** adlı kitabına verilir.

1969 — 1978. Şiir kitapları ve romanlar: artık bu iki-

lemi yadsıyamayacak duruma gelir. Halk demokrasisi ülkeleriyle çeşitli ilişkiler. **Literatournaia Gazeta**'ya birkaç yazı. Yapıtları almanca, ingilizce, italyanca, ispanyolca, macarca, bulgarca, romence, sırb-hırvatça, makedonca, arnavutça ve türkçeye çevrilir. Renaudot ödülü jüri üyesi. Mallarmė Akademisi Başkan Yardımcısı. UNESCO tarafından, bir uluslararası şiir merkezi kuruluşunu hazırlamakla görevlendirilir. Yeni ozan dostlar: Jean-Claude Renard, Lionel Ray, Pierre Dalle Nogare, Jean Orizet, Bernard Delvaille. Edebiyattan yararlanma yerine edebiyata hizmet etmeyi **«yaş»** sorununa bağlar.

NİSAN 1978. Ozanın 1977 yılında yayınlanan **Le livre du doute et de la grâce** (NRF/Gallimard) adlı yapıtı Fransa Eleştirmenler Sendikası tarafından yılın en iyi şiir kitabı olarak seçildi.

ALAİN BOSQUET'NİN BAZI ŞİİR KİTAPLARI:

— Premier testament. 1957, Sainte-Beuve ödülü/NRF.
— Deuxième testament. 1959, Max Jacob ödülü/NRF.
— Maître objet. 1962, NRF.
— Quatre testaments et autres poèmes. 1967, Fransız Akademisi Şiir Büyük Ödülü / NRF.
— 100 notes pour une solitude. 1970, 1976/NRF.
— Notes pour un amour. 1972, 1976 / NRF.
— Notes pour un pluriel. 1974 / NRF.
— Le livre du doute et de la grâce. 1977 / NRF.

ŞİİRLER

GEZEGENİMİN ANISINA
(1948)

DEVİMSİZLİK

Bütün ağaçlarınla, çiy içen
tüm kuşlarınla, kuşkunun yıktığı
yüreklerinle, tutunursun
yaşama, gezegenim. Ölecek
sonuncusu insanların. Parçalanmış dağa
yerleşir horgörüsü uzayın.
Boş yere işkence ederler sana
hergün, küçük ıssız bir yer vardır sıcacık
hatırlayan tüm ağaçlarını, tüm kuşlarını
ve yüreklerini sevmek nedir bilmeyen senin.

YETİM NİŞANLILAR

Nasıl da severdim sana türkü yakmayı, gezegenim,
kullanmaksızın ne sözcükleri, ne de türküleri;
hep yanında yürürdüm, aşk içinde, aşk dolu,
toplardım uzayımızın çiçeklerini:
yeni açmış genç bir yıldız işte burada,
biraz ilerde iyice olgun bir kuyrukluyıldız.
Övgülere boğardık tanıdık varlıkları:
ispanyol köpekleri var şakacı ve uysal
—kimi zaman göktaşı da derler onlara—
gelip ırmaklardan su bile içerler,
benim ruhumda da hayvanlar var,
barış içinde yaşatan beni korkumla,
seninle ve kederle birlikte.
Seçerdik hiçliğin en taze olduğu yeri,
ve severdik birbirimizi,
acıyarak insanlaşan sen,
ve ben sana boyun eğen küçük ay.
Anlatırdık en güzel düşlerimizi birbirimize,
aşsınlar diye hantal sınırlarını
beyinlerimizle yüreklerimizin. Bir de
şiir yazarken düşünüyorum seni,
tek heceli, gökyüzü sözcüklü bir şiir,
oysa çok uslu bir ekvator olmak istiyorum.

ÖLÜ DİL
(1951)

DURAKSAMA

Tanıştır benimle o bilinmeyeni
o sen olan her defasında
bir böcek gibi şiirim
sokulup parmaklarının arasına
memelerini kırlangıç yapıp
seni böceklerle paylaştığında.
Benim misin ey isyancı kadın
o çakıltaşı biçimi alan?
Bana bak. Ustanım ben senin,
sonsuzu öğretiyorum sana:
yeniden doğmak gerek durmadan
boyun eğmeyle serüveni birleştiren
bir sözün karşısında.
Yeniden yaratıyorum doğan kolunu,
yüzünü oluşturuyorum yeni baştan,
ama uzun bir gezi götürüyor bizi,
kanımızın derinliklerinde yapılan,
solgunluğun kovaladığı çocuklara,
o çocuklar ki düşleri ancak
bir hece, bir hece ölmekte olan.

KIVRIMLAR

Bin kıvrımlı tan vakti
bunaltır sözcüklerini;
yardım eder misin onlara
sen ey uçarı yolcu?
Ozanı ya da gezgini
yitik yolların,
bilir misin ki ben korkumda
yaratırım sözcüklerle senin için
dizelerden bir efsane,
kaçınılmaz bir yalan,
şu acımasız dünyada?
Kumdan yaratılan bizler
güçlenmeye bakalım:
bir değişim
taçlandırır her çabasını
düzyazı yaşamımızın.

GÖRÜNÜM

Yola çıkan bir araba
kar için, bir çiçek
ödüllendirdiği kanın,
bir denizkabuğu, öldüğü
bir yiğitlik destanının,
yani eski bir yanlış,
geride kalan bunlar mı
yoksa yitik aşkımızdan?
Boşluğa atalım kendimizi:
bir kanat gelir nasılsa,
sonra açgözlü bir şiir
donanmış iki koluyla,
sonra susuzluğu iki kalçanın,
bahtı güzel sözlerimiz,
inanarak içtenliklerine,
saklar çıplaklıklarını.

DOST ODA

Yarısı okunmuş kitap, düzeltelim gövdemizi,
boş masayı, yatıştırılmamış kapıyı...
Çöküşün uyandırıyor beni. Manzara
yerini bırakıyor pencereden sarkıp
aydınlık şarkısıyla parkı selâmlayan kırağıya.
Solunan şey olmanı kınıyorum senin,
hep bir şeyden yoksun, hep susuzluğun istediği
fidyenin benzeri, hep yazmaya hazır
vasiyetini etimizin. Islaklığına alırsın beni,
soyunuk cümlenle susuz görüntün arasına.
Sinsi bir davranışla yaklaşıp sonra,
öldürürsün derimin üzerindeki bir şiiri.

DENETLENEN DÜNYA

Doymak nedir bilmezdik
imgeler şöleninde,
aşıklar mıydık yoksa
tek bir sözcükle yılan?
Sözcüksüz bir şiir
önler okşamalarımızı
ve en sevgili hayvanlarımız,
yabanarısı ve dişi kaplan,
kandan söz ederler.
İyi akşamlar, uysal dağ!
yağmurun uğurladığı
yoklarız biz
mahkûmlar arasına.
Sessizlik saati şimdi
çünkü doğdu bakın
binlerce ozan!
— akbabanın izlediği
zengin kuyrukluyıldıza
her gün anlatır bunu
oyuncu çağlayan—

KUŞKU

Neden gözlerin yaralı, neden gövden,
neden memelerin üzgün avuçlarımda,
neden ağırsın: birkaç pişmanlık acısı,
birkaç amaçsız kar, biraz reçine?
Bir adam orada kendi darağacıyla
kendi dinleyen serçe sıcaklığı arasında;
burada bir kadın, ama göze alamıyor aklı
başkaldırmayı kuşkuya.
İkisi de insancıl sözcükler yaratırlardı,
imgeler yaratırlardı her ikisi de,
ama ne yapıyorlar şimdi, artık
ancak bir yabanıl hayvan olan elleriyle?
Neden kitaplar yazalım isteksizce,
neden boş sayfalarla yetinelim,
neden yaşayıp duralım
her sözün yeni bir intihara sürüklediği
düş kırığı ozanlar?

KANIN SENİN: BİR DESTAN

Efsanemde eksik olan, zavallı dostum,
biraz gökyüzü mavisi, biraz derinlik;
büyük sözcüklerim hep öldü; salgın
alıp götürdü bütün hecelerimi. Korkma!
ne kanını istiyorum, ne omurganı,
ne de çıplak memelerini: güçleri yok artık,
ünlendiremezler, eskisi gibi beni.
Bağışla hıncımı: aynalar
izin vermiyor bitmesine dövmelerimin;
türküm hasta, ama ellerim
daha etobur kurtlardan, yok ediyorlar
kendi sözcüklerimi. Bir insanım işte
yıkımlarla yaşayan; bir kan emici,
oturmuş cümlelerime, yok ediyor hepsini
tıpkı sonuçsuz sayfaları yok eder gibi
sevmeksizin, okşamaksızın son meyvelerini.

HANGİ UNUTULMUŞ KRALLIK?
(1955)

I

Burada doğdu gülme. Burada doğdu
ağacın sözü. Burada doğdu
çalımı çakmaktaşının, sonra yalan
dağın kursağında uyuyan.
Burada doğdu iskeletin düşü,
ilk sevdası örümceğin sonra
dul gökyüzü için. Burada doğdu
şeylerin kadına, nesnelerin erkeğe
çabası. Burada öldü insan soyu
birdenbire anlaşılan ve hemen aşılan.

2

Güney yeli kemiriyordu insanları,
yitiriyordu kuşlarını tapınaklar.
Ufuklar satın alınıyordu
ıhlamurların altında, satın alır gibi
sokak başlarından erden kızlar.
Diz üstü düşüyordu kent.
Hasta ırmak dileniyordu
yankısını kendi horlamasının
her sabah kapı kapı dolaşarak.
"Daha iyi olurdu", dedi büyücü,
"alacakaplan boğazlasaydı artık
ülkemizi". Ama alacakaplan
yeğ tuttu kanını bir ağacın.
Çöküş ilân edildi
o bin yıl kutlanacak olan.

5

Sağ olun, gövde istemez!
bu çiçektozu yeter bana.
Sağ olun, toprak istemez!
uslu bir deve gibi
taşır beni bu yıldız.
Sağ olun, tanrı istemez!
inandığım tek şey
şu ırmak benimle alay eden:
dolunun salık verdiği gibi,
yüzüm ben, unutuşa vermek için
insanlarca yaratılan.

7

Süpürün sözü,
madem ki bir ağacım ben,
madem ki gökyüzü ensem
yıldızlar dövmeli dudaklarım,
madem ki hergün
daha az insanım, ve
daha çok karım
uykulu denizde büyüyen kardan.
Süpürün sözü, diyorum size,
süpürün şu pisliği.

8

Bilmiyorum ki anlamı nedir:
toprağı sevmek, yanıltıcı göğü sevmek,
fırtınayı sevmek, genç gövdeyi sevmek
tekneye daha uygundur bir yıldızdan, sevmek.
Bilmiyorum ki anlamı nedir:
titreyen bir ceylana diş bilemek,
diş bilemek tıpkı bir büyücü gibi
ekvatoru kalıtsız bırakan güneşe, diş bilemek.
Sevmek, diş bilemek, insan sözleri bunlar,
bense bir varlığım tanrıların seçtiği:
sabahları günebakan, öğleyin kum,
ve, mutlu bir örümcek akşama doğru.

9

Yepyeni bir at olmak.
Bir güneş olmak
gerçeğini yele haykıran.
Bir mısır olmak
daha çok filiz veren
sokağa uzanmış kızdan.
Bir sürgün ağaç olmak
kendi krallığını yaratan.
Bir okyanusu olmak.
Bir yarımadası olmak
ateş gibi dans eden.
Bir başkenti olmak
her orman köşesinde.
Bir tanyeri olmak
geceyi uçurmaya hazır .
Altından derisi olmak.
—Ama biliyorsunuz,
uyurgezerdir altın.

13

Léon—Gabriel Gros'ya

"Güller bize hayran. Çıplak kediler
dolaşıyor kalçalarımızda. Irmaklar
sunuyor bize sürülerini. Uşağımızmış
rüzgârlar." Böyle konuşuyor bilgelerimiz,
mutluluğumuzu isteyen. Ama hergün
bir gül gibi zehirliyor krallığı,
kraliçeyi besleyen kuyrukluyıldızı alıp
gidiyor dişi kaplan; fırtına bıçağıyla
bir tanyeri, oyuyor gözlerini
kralın. Kral övgüye değer: susuyor,
gülümsüyor, boyun eğiyor. Bize gelince
biz de boyun eğiyoruz bilgelerin gerçeğine,
olması gereken şeyin gerçeğine.
Kimiz biz onun ne olduğuna inanmak için?

17

Claude Couffon'a

Akşamla sabah arasında
bir tek fark var:
bir cennet kuşu.
Kuşla at arasında
bir tek fark var:
süt içen bir gök.
Gökle yontu arasında
bir tek fark var:
uykusuzluk çeken su.
Su, hava ve çimen arasında
bir fark var mı hiç?
Ulu büyücüye soralım bunu
yıldızları onaran:
bir tek o bilir farkı
insanla insan arasındaki. Yanılırsa,
kuş bir at demektir,
gök bir yontu, akşam
bir eylül sabahı ve insan,
kendine karşın, hemen hemen bir insan.

21

Ekvator'a okuma öğretiyordu.
Bir köpekbalığı tutuyordu dişleri arasında.
Bir orman uğulduyordu dizlerinin altında.
Köle yerine koyuyordu ufku.
Tırnağıyla okşuyordu bazan
dişi kediden daha uslu dağını.
Okyanus, korkup, boyun eğiyordu
onun okyanus gözlerine.
Bir kadın göründü. Kuzukartalları,
dalga çatlamaları, hasatlar, kuzey yıldızları:
derisinin altına girdi
baştanbaşa yıldızlanmış yaşamı,
utanmış ve hüzünlü.

30

Sonunda, soyunduğu zaman ay,
ağaç muson oldu, dağ köpekbalığı,
bir evcil kuyrukluyıldız yitik çağlayan.
Hazırdı değişime evren.
Genç, yaşlı, dize geliyordu okyanuslar.
Leylekler ülkesine gönderilecekti adalar.
Yontular dişi çağlara egemen olacaktı,
ve erkek çağlara kutsal kısraklar.
Bu sırada bir dilenci yerini değiştirdi ekvatorun:
böyle kaldı evren, insandan düş kırıklığına uğrayıp.

Meksika, 1942.
Paris, 1954.

BİRİNCİ VASİYET
(ŞİİRİN DIŞINDA YAZILANLAR)

TAN OLMAK

Tan olmak
kutsamak için tanı;
kuş olmak
hayran olmak için kuşa;
çimen olmak
yaraşmak için bir çimen yaşamına:
yitmekti sevmek
sevilende.
Yele oldum
(günaydın, kısrak!)
Taçyaprağı oldum,
(iyi akşamlar, gelincik!)
ve şu yassı çakıl
dalgaların çarptığı
öteki çakıllar arasında.
Değişim,
artık değişmek istemiyorum:
seviyorum.
Aşk,
artık sevmek istemiyorum:
değişiyorum.

BİR YARI—PAPAĞAN

Bir yarı—papağan:
"rüzgâr" dedi bana
ama "vampir" demek istiyor.
Bir yarı—günebakan:
"düş" dedi bana
ama "isyan" demek istiyor.
Bir yarı—tepe:
"altınımı al" diyor
ama "pisliğimi" demek istiyor.
Ne istiyorsunuz? Ne istiyorsunuz?
yarım geldim ben
bu kusurlu eksik dünyaya;
hakkı tanınmadı bana
tam doğmanın.
"hayat" diyor bana bir yarı—tanrı,
"engerek" demek istiyor.
Bir yarı - nisan "başak" diyor bana,
"gömüt yazıtı"nı düşünüyor.

BİR DÜNYA

Bir dünya:
ölçülmek istemeyen.
Bir gezegen:
evcilleştirmemek gerek.
Bir ufuk:
sıçradı çalılıkta
el uzatınca.
Yabanıllar!
Bir başka ay altında yaşamak gerek.

ALNIMA ASINCA DUYURUSUNU

Alnıma asınca duyurusunu
"gökyüzüne girmek yasaktır"ın,
bir yağmur yağmaya başladı içimde,
avunmaz sözcüklerle yüklü
bir muson.

HERŞEYİ BERBAT ETTİN

Herşeyi berbat ettin,
herşeyi yok ettin,
bir erdemdir yel olmak,
bir erdemdir taş olmak.
İyileşecek bu ağaç,
konuşmaya başlayacak
susmaya mahkûm ettiğin at,
çağlayan kendi yüzüne kavuşacak tekrar,
ve gökyüzü alacak kendi yükseltisini.
Bir övüncedir
çamur olmak;
bir ödüllendirmedir
unutulma,
kendi kanatlarını kemiren
bir pislikböceği olmak:
Bak senden daha iyi onlar:
hayvanlar, tanlar,
çakmaktaşları, unutmabeniler,
hepsi bir anıt dikerler
insana
tek küfür kazımaksızın alnına.

SONRA

Sonra
"Bayım çağı yanıldınız"
dediler bana.
Bir başka çağ aradım.
Sonra
"Bayım, yaşamı yanıldınız"
dediler bana.
Bir başka yaşam aradım.
Hergün üç kez yaptım bu yolculuğu
geçmişten unutuşa
ölümden ölüme.
Yanılmak, yanılmak
tek sevincim benim dünyada.

Paris, 1955-1956

İKİNCİ VASİYET
(KİTABIN DIŞINDA YAZILANLAR)

İÇİMDE, İÇ SAVAŞ

İçimde, iç savaş.
Portakal ağacı hoşlanmaz dizlerimden;
yakınır iskeletimden çağlayanım;
bir seçim yapmam gerek yüreğimle
hançerlenmiş bir adanın horuldadığı
çantam arasında,
boğazlanmış anıların
doluştuğu başımla
tarih kitabım arasında.
Sümüksü zarlı söz!
insan olmaya özenen nesne!
İçimde, iç savaş.

İÇ ÇEKİŞLERİMİ SATIYORUM

İç çekişlerimi satıyorum.
Kuşkularımı da alın.
Bir kese surat asma veriyorum size!
Herşeyi sattığım zaman
yeniden doğacağım kendimden uzaklarda,
bir taze hintkirazı ile
çok kedice bir öpüş,
adsız nesneler arasında.
Umutlarımı satıyorum.
İnançlarımı da alın.
Bir kese gülümseme veriyorum size!
Sokak satıcısıyım ben, akıl satarım.

BIÇAK

Bıçak,
kendiliğinden bıçak olsaydın eğer
işe yaramazdım
ve yiterdim seni adlandıramamaktan.
Bıçak,
bir bıçak olamazdın
seni yalayan gözlerim,
seni paslandıran terim olmadan.
Ve ben,
madenin olmasa senin,
onun tırmaladığı ay olmasa,
yapraktan başka bir şey olamazdım,
yorgun köpükten,
kapı altında yüzgeçten,
çiğnenmiş muşmula artığından başka...
Sen kendini bizimle anlıyorsun;
ben kendimi kendimle senin karşında.
Et bıçak, çelik insan:
herbirimiz sürdürür yaşamını ötekinde can bularak.
Kendimi anlamaya zorladın beni:
kanıyorum!
Anlaşılmaya zorladın kendini,
ama kırılıyorsun!
Ey suçlu rastlaşma!
Yeniden yaratmak gerek
bıçağı, katkısız bıçağı,
insanı, yapayalnız insanı:
asla tanımayacaklar birbirlerini.

Paris, Waltham, New York, 1967-1959

GELİN GELİN BİR ZEVKTİR YOKLUK
(1966)

I. ONSUZ ŞİİRLER

Senin var

yüreğinin yerinde
küçük yaldızlı bir ekmek,
koltuk altında
çok nemli bir kent
miyavlar
bacaklarının arasında,
cenneti yakmaya yeter
cehennemi söndürmeye yeter,
uzay değildir gözünde
artık uzay,
birkaç mum
deniz donansın diye
kavgacı yıldızlarla,
heryerde
beni özetleyen koku
çünkü ben enseyle göbek arasında
kutsal böceğinim senin.

Wisconsin

gözlerin
gözlerin
ve Mendota gölü
ördeklerini körletmeye çalışan,
memelerin
memelerin
ve Monona gölü
ormanı geçmek için
yaşlı bir keşiş gibi
geceleyin uyanan,
omuzunu ısırdım
çok ağır kanın
yarınsız aşkımıza
kurban sunduğum
üç sözcük üzerinde,
ağzıma almayacağım artık
ne hayatı
ne düşü
ne de gerçeği,
dizlerin dizlerin
romanını yazacağım
asi omurganın
günlüğünü yazacağım gözkapaklarının
gözkapaklarım hesabına,
karnın
karnın
asacağım seni

en katkısız sözcüğüne
bitimsiz kitabımın
ünleneceğiz ikimiz de
okuma öğrettiğimiz için
sümüksellerimize,
sen seninkilere, dizelerime,
ben benimkilere, düzyazına senin,
isimsiz göllerin
intihar ettiği
göllerin
çarpık anılardan
çarpık anılara uçtuğu
dizelerime benim
düzyazına senin

tanımsız

aşk
deli ceylanların okyanusu
aşk
gözümü çivileyen göz
esrik yıldızların üzerine
aşk
uyuduğu sandık
bize benzeyen papağanların
aşk
sürgünlüğüne isyan eden güneş
kendi dizleri altındaki
aşk unutuş
ve aç sözcükler
mandalinayı kemiren
belleğimizi

Kertenkele dünya

— kanat mı yoksa kül mü?
— yerini değiştirdim güneşimizin
— gazete mi yoksa kedi mi?
— onardım erin geceyi
— ikona mı yoksa baldıran mı?
— tepesini deldim dağımızın
— dikilitaş mı yoksa dolu mu?
— yeniden diktim ırmağı
— yengeç mi yoksa başdönmesi mi?
— soğuk adalarımızı uyandırdım
— efsane mi yoksa kuşku mu?
— inandırdım dünyayı
kertenkele olacak

Yaşamak öldürmektir

— okuyorsun
— yüreğinde bir kaplan
— görüyorsun
— gözlerinde bir volkan
— korkuyorsun
— omuzunda bir ada
— yaşıyorsun
— yaşamak öldürmektir toprağı
— ölüyorsun
— ölmek yok etmektir uzayı

Yazacağım

yazacağım bu şiiri
versin diye bana
uysal bir ırmak
papağan kanatları gibi
yazacağım bu şiiri
versin diye sana bir tan
gece indiği zaman
gerdanınla koltukaltın arasına
yazacağım bu şiiri
uzatsın diye tatillerini
onbin kestane
gelip yerleşsin diye her çatı
bir kuyrukluyıldıza
yazacağım bu şiiri
kuşku denen şu yaşlı kurt
sürgüne gitsin diye
yeniden başlasın diye
her nesne müzik derslerine

yazacağım bu şiiri
sevmek için bir baskın aşkıyla
saymak için unutarak sayar gibi
yaraşır olmak için
o ele gelmez bilinmeyene
yazacağım bu şiiri
memeli ya da ağaçtan
bedavaya geldi bana
değeri ölçülmez benim için
değeri yaşamımdan da fazla

Ozanın aşkı

Bir ozan seviyor sizi
dişi bir meşe olmak
hakkı tanıyor size
yüz tapınaklı bir ırmak
gezgin bir kuyrukluyıldız
bir ozan seviyor sizi
alıştırmak için sizi
kenar mahallelerinde dolaşmaya
siz olacak evrenin
bir ozan seviyor sizi
ve sorumlu tutuyor sizi
çok uzun bir sonsuzluktan
uysal tanlardan
uçan balıklı göllerden
bir ozan seviyor sizi
ve herşey izinli size
mutlu böcek
kutsalın kutsalı günah
bir ozan öldürüyor sizi
daha çok sevmek için
sizinle besleyeceği sözcükleri

RUSYA İÇİN YEDİ ÇIĞLIK

Michel Koudinov'a

I

Rusyam Rusyam benim
bir tek çakıltaşın da mı yok benim için?
bir tek buğday başağı bile adımı anacak?
bir tek köy
daha ben günaydın der demez
koşmaya başlayacak?
ters bir alayın oğluyum ben
kuşkunun oğluyum ben
şiirlerimde
var olmamış evrenlerden söz ederim
seslenirim
elyazması insanlara
kanımı yaşamak korkusu içti
üstelik beceriksizim
taylar arasında yitmiş bir zebra
Rusyam Rusyam benim
dönüşümde doğal olacağım söz veriyorum
dayanamıyorum artık bu gövdesiz gövdeye
ne de şu adsız ruha.

II

çok iyi tanıyorum seni
obur tüylü ırmak
çok iyi tanıyorum seni
fırtına, iguana gözünden
çok iyi tanıyorum seni
seni seviyorum dediğim erin ada
çok iyi tanıyorum seni
uçarılığı bir boşanmış yıldızın
çok iyi tanıyorum seni
yersarsıntısını gizleyen
zehirli söz
kendimi tanımıyorum
yalvarıyorum size
geri verilmesi gerek kimliğimin bana
Rusya'ya dönüyorum
kendim olmak için
kabul etmiyorum
sizin bulgunuz olmayı

III

insan kalacak mıyız
iki yakasında atomun?
biliyor musun ki kız böceği
yaşatmak zorundasın bizi?
cüzzam susturdu sözcükleri
tatlı tatlı can versinler diye,
adlarını anmamak gerek artık onların,
hazırlanın tomurcuklar
hükümdarlık rollerinize,
yatırıldı kanser
en güzel gerçeklerinden budanmış
atasözlerimize,
üstünlük konusunda
senden ders alacak
bazalt,
iki yakasında atomun
büzülmüş duruyoruz böyle

IV

bir Rusya omurgada
bir Rusya çene üzerinde
bir Rusya boyunda
bir Rusya kollar arasında
kaç Rusya var göğüs zarının altında?
atardamarda bir Rusya kandan
iki akciğer arasında
Rusya Rusya iç çeken gülen Rusya
dizler yorgun Rusyalar için
omuzlar dans eden Rusyalar için
orada tensel bahçelerde
gözlerin yerine Rusya
parmaklara karşılık Rusya
yürekte yığınla Rusya
kalabilsin diye
Rusya'da bir Rusya

V

sizin ülkenizde
iner mi kocaman güneşler
silmek için artık-ateşlerini
denizin kıyılarına?
sizin ülkenizde
tan vakti
sürünür mü kayın ağaçları yerlerde
akıldan, şu külrengi perikızından
korkan böceklere doğru?
sizin ülkenizde
eşyalarını toplar mı
kentler
insansız yaşamak için
dantelleri arasında
sincapların?
sizin ülkenizde
başdönmesi tadında ekmek sevilir mi,
uyurgezer sözcüklere dönüşen
yoldaşlar
güzden güze
yokların gülüşünün yerine geçmeyi
öğrenince taşlar?

sizin ülkeniz
bizim ülkemiz
benim ülkem
hepsini birbirine karıştırmak istiyorum

VI

iç savaştan doğdum ben
ve iç savaş benim içimde
ırmağım olmak isteyen
meşeyle
onu korkunç bir ormana
dönüştürmek isteyen
ırmağın arasında
barikatlarda doğdum ben
artık herşey barikat akciğerlerimde
insanlar için savaşmalıyım
yalnızlık için savaşmalıyım
ey dostluk
ey başdönmesi
isyan için doğdum ben
en iyi yasa bu
dost sözcükler öldürüyorlar
ender sözcükler öldürüyorlar
ben de öldürüyorum bütün sözcükleri
ihanet ediyorlar çünkü
bensiz yaşıyorlar çünkü

bir partizanım ben
ve benim partim
tozun
boğazlanmış gülün
çıplak fırtınanın partisi
bir başıbozuk savaşçıyım
ve hedefim
uçan bir masal
ağırlıksız ağaçların arasında
bir hece yazıyorum
işte bir leylek size
yazar yazmaz

VII

ait olmalı insan
şu kayın ağacı ustamdır benim
bırakın düşünsün
bırakın düşünsün
beni nasıl daha çok seveceğini
bu ırmak
şiirimin ırmağı
bırakın bir cümle yazdırsın bana
bırakın yüz cümle yazdırsın bana
bu ev
etim benim
gövdem ruhum
ve onları bir arada tutan şey
bu ülke
yurttaşıyım onun
tek ozanıyım onun
oralıyım oranın malıyım
sayısız imgem var
dayanmam gereken

Cenova

Avutmak için öteki kızları
kaldırım orospuluğu yapıyor
içtenlikle kuyrukyıldızlar.
Bir kaptan katladı kalbini
müstehçen bir kitabın derinliğinde.
İstasyonda, istasyonda
nereye gidiyor şu göçmenler
bıkkın trenlerin raydan çıktığını
hiç öğrenemeyecekler?
Şu aşıklar bunca iç çekerler neden
karpuzdan büyük iç çekişler?
Üç çift çoraba satıldı güneş.
Bir gemi yüreklendiriyor çıplak kuşlarını.
Radyoda, Boccaccio ağlıyor.
Yalnızca doğmak yetseydi
yaşamak hakkına kavuşmak için...

Verona

Üçlü bir tablo buldum
Verona Müze'sinde:
solda saflığım,
bir Kongo ceylanı,
bir hörgüçlü öküz
zayıf mı zayıf
ve birkaç şaşkın aylak;
sağda, yeniden dirilişim
mavi ağızların üzerine açılmış
orkideler arasında;
ve ortada çarmıha gerilişim benim.
Çiviler içinde gülümsüyorum.
Sanırım 16. yüzyıldan bir ressam
belki Bassano, belki de Titien...
Kimse söylemedi hangisi.
Tabloya girdim,
mezarıma.

Roma

Pangolin, sallantı mavisi,
Saint-Pierre kilisesine girdi
Roma'da.
"Yönetime el koyuyorum, dedi,
büyük uzay adına,
asi volkanlar adına,
düş kırığı evrenler adına.
Aforoz ediyorum insanları:
kimileri ısırganotu olacaklar
hamamböceği kimileri."
Erguvan kırmızılar giymişti,
her sokak fenerine bir rahip astırdı
ve, durduğu için Tiber ırmağı
İsa'yı parçalıyor şimdi.

Pangolin: Pullu memeli hayvan

Uyuyan müzeler

Kar yağıyor, kar yağıyor
ve görerek yüreğimdeki korkuyu
acıyor Ronsard.
Pas yengeç oluyor.
Günebakan müzikten dul kalmış.
Neden çığlık atıyor
Caravagio?
Dize gelmek yüceltmek değil mi bilinmeyeni?
İhlamur kokuyor dünyanın sonu.
Müzeler uykuda.
Bu gizemli kirazı Vivaldi verdi bana.

Caravagio: 17. yüzyıl İtalyan ressamı.

Dostlar

Vermeer'e para yardımı.
Puşkin'le
bir parti satranç.
Heceler,
buğdaylarda heceler.
Kordoba'lı. Gonzague
at sırtında giriyor
şatoya
bir şiirin dışına kurduğum.
Nasıl da yerleşmiş akciğerlerime
Bela Bartok?
Neden
ergin olmak istemiyor
Georges Seurat?
Güzel bir dönence satıyor bana
eski dostum Gaugin.
Yaşamak istemiyorum kendimle başbaşa.

Üçyüz Lorca

eğer ozan
götürürse ağzına
kavalını
bir tatulanın
sarhoş sarhoş
yapraklar sürer
uçarı bir palmiyedir
deli sedir ormanıdır
ölür
çok insancıl tatula
götürürse taçyapraklarına
çiyini bir şiirin
sarhoş sarhoş sarhoş sarhoş
üzerine heceler yağar
bir Rimbaud'dur
Rimbaud'dan fazla
bir Lorca'dır
üçyüz Lorca'dan fazla
ölür
taçyaprakları arasında boğulup ozan.

Tatula: Sıcak bölgelerde yetişen bir bitki, uyuşturucu madde olarak kullanılır.

TOPRAĞI YAZAR TOPRAK
(Bir ressam için şiirler)

I

Toprağı yazar toprak.
Türkü söyler toprak,
ay için,
nereye gittiğini bilmeyen yel için.
Toprak bir eldir
toprağı yaratan.
Toprak bir sestir
çiçeği, çakıltaşını, saban izini anlatan.
İnsanı yazar toprak
ve türküsünü çağırır ağır zamanın,
unutulmuş mevsime ağlar.
Toprak anıtıdır belleğin.

2

yıldızların altında tahıl çimlenir.
Tahılın altında yıldızlar uyur.
Birleşmesi gerek meyveyle güneşin.
Verilmesi gerek gecenin güne
günün geceye.
Sanki neden dalların
çılgın bulutlarda
değildir kökleri?
Gizden söz etmek
bir başka giz koymaktır yerine.
Doğayı resimleme
değiştirmektir gövdesini.
Alır götürür yağmur
fırçanın ressama yaptığı gibi.
Filizlenecek yıldızlar.

3

Hangi el fırlattı şu peyzajı?
Hangi kadın göğsü alacak bu gökyüzünü?
İnsandır tepe.
Gözün derinliklerinde yaşar ufuk.
Bir diz olmak isterdi deniz.
Üzüm taneleri toplar gibi
topladı bu dünyayı bir tanrı.
Mutlulukla esniyor güneş.
Kaşınıyor ressamın eli:
bir başka gezegen gerek ona,
pek çok yeni iç çekişleri gerek.

4

Kötü bir ruh doğradı
krallığı parça parça
bir geyiği doğrar gibi ormanda.
Doğrudur her ilin
bir av hayvanı olduğu,
her köyünse solgun bir böcek.
Baştan başlayalım:
kötü bir ruh doğradı
dağı ressam için.
Doğrudur her ilin
bir tual olduğu
onuruna kendisini yapan ressamın.

5

Ne zaman bir ateşböceği
bir ada olsa
biri ağlar:
razı olsun diye
ağaç kalmaya ağaç;
gönlü olsun diye
taşın taş kalmaya.
Doğru değildir tek yasanın
değişim yasası olduğu.
Gerçek soluk alır,
doğru tatlıdır.
Ama düş kurması gerek insanın
asıl gerçek
gerçekleşsin diye sonunda.

6

Tamamlanmamış,
yola çıkmayı göze alamayan kan gibi.
Başarılmamış,
saydamlığın derinliklerinde yitmiş gövde gibi.
Dile gelmez,
mavi tüylü söz gibi.
Bilinmez,
tan ile tan arasında devinen şey gibi.
Umulmadık,
güneşin ardına gizlenmiş güneş gibi.
Düşünülemez,
yüzün derinliklerindeki yüz gibi.
Yaratılmamış,
yaratılsın diye acıyla,
ve neşeyle.
Sonsuzluk, sonsuzluk, sonsuzluk.

7

Bir yanlışlıktır ova.
Gök olduğuna öfkeli gök.
İntiharı düşlediği olur uzayın bazan.
Ah! bir kendini silebilseydi evren
daha yetişkin bir hiçlik olabilseydi ya da!
Süt gibi dönüyor gelecek,
kusuncaya kadar
dönüyor ha dönüyor.
Bir işkence oluyor soluk almak.
Kim söyleyebilir bize
kaç yıldızın rahatça uyuduğunu
sırıtmayla yergi arasında?

8

Taçlandırmak için.
Çok olmak için
neşenin kıyısında.
Daha yetkini öğretmek için
bir başdönmesine.
Kışkırtmak için
artık kışkırtılmayanları,
Uyuşmak için
en delice gönül kırıklığı içinde.
Kutlamak için
özgürleştirirken,
özgürleştirmek için
kutlarken.

9

Samanyolum dans ediyor.
Çok genç bir ufuk sunuyorum ona .
Bir içim istiyorum ondan.
Uyuyabilir isterse.
Neden geri çeviriyor içkiyi?
Gökler tedirgin.
Yarışmaktan yorgun düşmüş karalar.
Alaşağı etmeyi düşlemiyorum onu.
İsterse tokatlayabilir bütün adalarımı.
Toptan gücü yeğliyor,
o, zavallı samanyolu.
İlk yüzüne sahip olacak yarın.

10

Lekenin yasası.
Çizgi gereksinmesi.
Alfabenin kaçınılmazlığı.
Kalem özlemi
Kırmızı, siyah, mor.
Sözcük, sözcük, sözcükten iğrenen sözcük.
Gözkapaklı fiiller.
Bilinç kırıntıları.
Usun parçaları.
Dünya güzeldir
eğer onu tanımlamaya razı olursam,
ama ölürüm ben bundan

BİR YALNIZLIK İÇİN 100 NOT
(1970)

ÇOK DERİN BİR SÜT

Çok derin bir süt.
Bir oğlu olsaydı
ufukları anlatırdı ona
asi sözlerin
hergün birkaç tekne parçaladığı.
Nasıl döşemeli uysal kumsalı?
Sonunda ay da soyunuyor işte.
Nice ölçü doğuyor içinde!
Uyandırıyorsa eğer, meydan okuyorsa:
daha egemen olmak içindir karanlıklara.

BÜTÜN BİLİNÇ MEMELİDİR, DER KENDİ KENDİNE

Bütün bilinç memelidir, der kendi kendine.
Tombul uçuşu gibi martının,
söylenmez sözcüklerinin damgasını basar
herşeyin üzerine.
Sular duracak.
Sürgüne gitmeyecek portakal ağaçları.
Bir sabır yerleşecek en katı metallere.
Belli bir gücü var:
denilebilir ki bir köpük
küçük bir yengeci iten.

AKCİĞERLERİNDE, BİR TİYATRO KURAR

Akciğerlerinde, bir tiyatro kurar.
Tan tüm güldürüsü değil mi onun?
Duymak için biraz olsun yaşadığını
karşılıklı konuşmalara girecekti.
Zamanıdır eldeğmemiş ormanları süslemenin.
Bir tepe surat asar;
bir ay öfkelenir.
Bilir ki kiraz tomurcuğu
tek yorumlayıcısıdır onun.

GÜNDE İKİ KEZ

Günde iki kez
kök salar yıldız.
En güzel düşünceler
bir yarı ateş eder ancak.
Acımasızdır evi:
uykuya dalmasıyla birlikte
iniverir ağzının üzerine çatı.
Zehirli bir bitki gibi tıpkı,
kendi bahçesinde öldürür tüzeyi.
Dört nala geçmesi gerek kendi içinden.

RUH OLMADIĞI İÇİN

Ruh olmadığı için
bir başka gövdesi olsun isterdi.
Korkar mıydı ılık ellerinden onun
çimenlikte sıçrayan sincaplar?
Kötü diye yargılıyordu
kendini saran yosunu ve sözcükleri.
Çok yoğun, direnir durur
yaşamak için kendi düzeyinde.
Bazan bir duvar saatine dönüşür.

ÖZGÜRLÜĞÜNÜ IRMAĞA VERİR

Özgürlüğünü ırmağa verir,
iyi şanslar diler
kendisi için çalışan üç güneşe.
Sevdiği adalar da değiştirmeli yerlerini.
Bu akşam bir başka tanrı seçecek kendine,
göğün onayladığı.
Gayrete gelecek taşlar.
Ama astımla sarsılan bir kamlumbağa
sürdürüyor karşı çıkışını.

ISIRGAN OKUYABİLİR YAZISINI

Isırgan okuyabilir yazısını.
Ova dinler kahramanlıklarını.
Açılır deniz kabuğu
açıklamak için müziklerini.
Bilir ki ev de yaşlanır palmiye gibi.
Erişmiş olmalı
kuşkunun kurşun yaşına.
Gösterişsiz çiçekler arasında
oynaşan üç aslan yavrusu
getirir gözünün önüne.
Cezalandırır birincisini
ikinci yaşam.

YABANARILARI SOKACAK KATEDRALLERİ

Yabanarıları sokacak katedralleri.
Diz çöker,
ama var mı ki dizleri?
Duyar zamanı
bir hasta nabzı gibi.
Dost olabilirdi ot
eğer konuşabilseydi onunla.
Neyse ki bilir tek sözün yeteceğini
göksel geminin batmasına.
Çoğalttı kendini çatlak aynalarda.

ÇIPLAK OLDUĞU İÇİN

Çıplak olduğu için.
evlenir tuğlayla.
Sevilen bir kızkardeştir
her alacakaranlık.
Güveni var bu balığa
yeni bira alfabe tartışır onunla.
Bir yol kazar kendine,
sanki tam merkezine
şu öteki gezegenin.
Çok değersiz şeyler,
deri kemerler kuşkusuz,
engeller
üstün gelmesini dinsel servilere.
Çılgın bir türkü bulur pas'ta.

SOKAK DEĞİŞTİRİYOR BİR KALDIRIM

Sokak değiştiriyor bir kaldırım.
Bir yüz ırmaklaşıyor.
Bir park peşinden gidiyor yolcuların.
Çeşme satıyor kendini,
kim isterse, belki de bir ata.
Bir tapınak yönünü değiştiriyor
karşılaşmamak için en saf yakarıyla.
Kendi kendini siliyor bir kent.
Bulamayacaklar artık
uyanabilecek duvarlar.
Ağır bir krallık
taşıyor sırtında.

BİR SÜMBÜL DİKER KAPIYA

Bir sümbül diker kapıya.
Kaç kez gönül borcu sunar.
Yıldönümüdür bugün
büyük unutuşun.
Ufku selâmlar,
bir meridyeni uyumaya çağırır
çatısı altında.
Geçmişi yok artık,
ne de pazarı eşyaların altında.
Dostu herkesin.
Yirmi yıldır,
hergün bir gün öncesidir ölümünün.

BİR AŞK İÇİN NOTLAR
(1972)

UYGARLAŞTIRIYORSUN

Uygarlaştırıyorsun
bazı nesneleri: vitray, seyir defteri,
öksüz çemberi.
Umut taşıyorsun
okyanusa gitmekten korkan
ırmaklara.
Mazı meşeleri savunuyorsun
dilini savunurmuş gibi
yabancı sözcükler karşısında.
Elma senin sayende
konuşan elma olur.
Senin sayende uzar serçe

ZAMAN DİNLEMEZ YÜREĞİNİ ZAMANIN

Zaman dinlemez yüreğini zamanın.
Uzay bir gelincik gibi kaçar uzayın önünde.
Bir balık olmayı düşlersin
yıldızlar ülkesinde.
Her sabah, gerçeğin
ayıklar çürük elmalarını.
Daha saf olmak istersin
bekleyen bir mezardan.
Tanrı, dudaklarının arasında gibi.

SEN ACI ÇEKEN TOPRAK

Sen, acı çeken toprak.
Sen, iki eli kanlı
yontu.
Sen, bir sürüngenin sindirdiği sonsuz.
Sen, tanrıların
bir bakışta tutuklanmış dansı.
Sen, ev
yersarsıntısının deri titremesi gibi yumuşak olduğu.
Sen, en küçük bir biçim
verilemeyecek kadar
çon zengin ve gerçek.

ZAMANI AŞMAK İÇİN KOŞAN BİR DEĞİRMENDİR BU

Zamanı aşmak için koşan bir değirmendir bu.
Yıldızları emziren memedir bu.
Gözleri ırmaklı attır bu.
Boğazlayan çiçektir ve okyanustur
aşkın yaralarını saran.
İçtenlik. Gizem. İstek. Bir dönem
kapanıyor sanki, bir roman gibi
tekrar tekrar okunan
tekrar bulmak için doğduğun sayfayı.
Bir kızıl yalıyarda ağlar gece
olmamak için bir kez daha gece.

UYARILMIŞ BİR KISRAK : ÇAĞLAYAN

Uyarılmış bir kısrak : çağlayan.
Kızaran bahçe : ezgi.
Dört direkli yitik yelkenli: köpekbalığı.
Sıcak mermer : annelik
Konuşan ot : ödül.
Gölün dibindeki gök : bilmece.
Tembel gece : tan vakti.
Yeni sözcük : neredeyse bir çocuk.
Teşekkür edersin.

HİÇ ANLAMADIN

Hiç anlamadın
nasıl sevilir - yitmek için -
önemsiz nesne :
tabak, çakı, sönmüş lâmba.
Hiç anlamadın
nasıl sevilir - kendini bulmak için -
ayaktakımı meyveler :
elma
yaban kirazı
bir kırlangıcın gizlendiği karpuz
Hiç anlamadın
nasıl sever insan :
aşksın sen.

AĞAÇLARIN DOĞUMUNU ANLATIYORDU DİZİN

Ağaçların doğumunu anlatıyordu dizin.
Kedi gibiydi yol, ve parçalıyordu gözlerini.
Bir çocuk saçlarını ezgiyle karşılıyordu
handa. Kaç güneşe götürüyordun
en uysal tanın ellerini?
Yolcular yittiler. Yanan omuzların yeter
boyun eğmesi için okyanusların sana.
Kimi zaman kıvrılmış bir deliliktin
bir çiçek gibi deniz kabukları arasında.
Çiyler tartışıyordu ağzının serinliğini.

BİR TEKNE VER ONLARA

Bir tekne ver onlara:
ufku zıpkınlamaya gidecekler.
Bir çakıltaşı ver onlara:
bir dağ yapacaklar ondan.
Birkaç sözcük ver onlara
kutsal kitaplarını yazsınlar diye
ve bir fırça
ikinci bir gök çizmek için.
Ama sakınmak istiyorsan eğer,
bir kez bak onlara başka bakma:
üzerinde bir evren kuracaklar.

KOCAMAN AÇIK GÖZLERİN İÇİN

Kocaman açık gözlerin için,
kaç Akdeniz,
gazete gibi düz kimileri,
kimileri daha alaycı ahtapottan?
Yusyuvarlak dizlerin için,
kaç Karaib denizi
güneşin insan yediği
ve gökyüzünün yılanlar?
Açgözlü et için
kaç Borrome adası
kendi yastıkları üzerinde kalacak olan
övmek için sana şu erdemi:
siliniklik?

YAĞMUR KENDİSİNE "YAĞMUR" DEMENİ BEKLİYOR

Yağmur kendisine "yağmur" demeni bekliyor,
kuzgunkılıcı "kuzgunkılıcı",
serçe "serçe"
ve dağlar
"kısrak olun, elma ağacı olun, yalıyar olun" demeni.
Ya sen beklemiyor musun
çakıltaşlarının, derenin sana seslenmesini:
"Ey kadın, seni biz seçtik
kurtarmak için kendimizi bütün adlardan"?

Guatemala

Uçuyorsun
süzülen kartalların üzerinde
kurban palmiyelerin üzerinde.
Cezalandıracaksın göğü
bu sabah titrerse toprak,
bu öğle başkaldırırsa okyanus,
tükürerek kalbini çıplak yalıyarlara.
Süzülerek uçuyorsun
göze alamayarak
üçyüz bataklıklı gerçekte
yaşamayı.

BİR GELECEK YÜZLERCE KEZ YAŞANMIŞ

Bir gelecek yüzlerce kez yaşanmış.
Çekingen bir güneş egemen olamayacak kadar.
Bir taşın şiir sanatı.
Kaydırağı
hiç yolculuk yapmayacak güllerin.
Akla bir önsöz.
Giyotin
en güzel düşler için.
Gizlenirsin, utanarak.

Guatemala

Gülümseyen kaplan atandır senin
Aşığındır gece gibi kara kaplan.
Güneşin kaplanı evlenme çağına getirir seni.
İki varlık verir sana
sisin kaplanı:
varlığı ruhun
ve zekânın.
Hangisini seçeceksin?
Ama gidip duracaksın, ikibin yıl,
mavi muıluluktan mavi mutluluğa.

YULAFLARIN ALTINA KAÇIYORDU YENİK YAZ

Yulafların altına kaçıyordu yenik yaz.
Ölümcül ışık bırakıyordu üç güvercinini.
Yeniyetme dakikaları boğazlıyordu
kulenin saati.
Pazarlar öksürüyordu, uzaktan.
Vedalaşması mı gerekiyordu
yararsız bahçelerle?
Körleşmeye sesini çıkarmıyordu toprak.
Ve sen, getiriyordun biricik gerçeğini:
kesik elini.

ÖLÜ BİR YIL, EN GÜZEL

Ölü bir yıl, en güzel.
Bir baba, bir dipsiz bakiş.
Aya göz dikmiştin,
bir mavi şapkaya, bir yarımadaya.
Bir amca, ormanın ucunda,
kovuyordu okyanusu
bir sokak köpeği gibi.
Bir portakal yetkin incelemeler yapıyordu.
Bir amca kızı
çeviriyordu alfabeyi
bir kırkayak gizleyen çakıl gibi.
Titriyordu bir anne sen ağzını açınca:
"Üç ay içinde kadın olacağım" diyordun.
Ölü bir çağ, en mutlu.

BEYAZ TÜY

Beyaz tüy
bırakır karga için karaleyleği.
Dudağın, kaçarak ağzından,
yaşamaya gider yabancı dudaklara.
Kolundan izin alır elin:
binlerce başka el sevebilir onu!
Sanırsın ki, kendinden ayrı,
kendin olacaksın.
Ununu horlar ekmek.

PARİS, 20 EYLÜL

Paris, 20 eylül.
Sevmezsin
bu seni çoğaltan bütün kadınları.
Satıcılar dağıtır
birkaç horlama, birkaç gitar.
Paris, 20 haziran.
Çiçekler parçalar çiçekçileri sevecenlikle.
Gezip tozarsın
bir öpücük gibi dükkândan dükkâna.
Giysiler var deri altına giyilen.
Kenar mahallelerde mutlu bütün iskeletler.
Paris, 12 mart.
Çatlıyor yapılar.
Kendi tutuklun olacaksın
ömür boyu kendine.

DÜNYA YARATILDI

Dünya yaratıldı
senin sayende, senin sayende,
kırmızı bir yumurtada bir çiçek gibi.
Dünya genç,
senin sayende, senin sayende,
sıçrayan kuzu oynayan çocuk,
Dünya bilmek istiyor,
senin sayende, senin sayende,
başlangıcı ve sonu.
Aşkları var dünyanın,
senin sayende, senin sayende,
dörtnal giden atları,
yüzleri var tek yüz oluşturan.
Dünya kuşkuyu öğreniyor,
senin sayende, senin sayende,
kanın başdönmesini,
kocamışlığını sözün
Dünya öldü,
senin sayende, senin sayende.

BİR ÇOĞUL İÇİN NOTLAR
(1974)

IRMAĞIMIZ BOYUN EĞER

Irmağımız boyun eğer.
Bir kadınmış gibi dokunabilirsiniz tepemize.
Korkmaz bizimle konuşmaktan tanrımız,
biricik dostlarıyız çünkü onun
ister oyuncu olalım, ister görkemli.
Armut kokusuyla kokar ruhumuz,
ve yapraktan yaprağa gider sözümüz
baharın çarptığı bir kuş gibi tıpkı.
Gün görür bizde gerçek gününü;
gece gece olamaz
biz istemeden.
Binlerce at yelesi dinliyoruz
bize yelin öyküsünü anlatıyorlar.
Teknelerin karşısında
haber bekliyoruz kendimizden

ÇAKMAKTAŞI DER

Çakmaktaşı der:
"Kan olmak sırası bende."
Yoldaki çiçek:
"Tanyerine koşma sırası benim."
Çiy:
"Koruyacağım en çevik sözcüklerinizi."
Kasırga:
"Hatırlatın bana ırmaklarınızın uyuduğu yeri."
Yerimizi alırlar
delikli bir bilardo çuhası gibi tıpkı.
Çakmaktaşı der, daha istekli,
"Bir ben et olacağım yalnızca."

İÇ ÇEKİŞLERİN ODASI

İç çekişlerin odası.
Eski düşleri kemiren köpek.
İçimizden bir duvar
bir yürekle bir başka yürek arasında.
Tüm bu nesneler
çocukların yerini tutan!
Suçlama benzeri bir aşk.
Ölü sözcüklerin
yaktığı mum.
Anlaşılmaz görünüm kuşkunun üzerinde.

AĞAÇ KABUĞU VE YAPRAKLAR GİBİ

Ağaç kabuğu ve yapraklar gibi,
mürekkep ve sözcük gibi,
yarımada ve deniz gibi,
aşk ve ezgi gibi,
tekiz.
Ağaç ve yaprak gibi,
mürekkep ve söz gibi,
ada ve okyanus gibi,
aşk ve resim gibi,
sayımız sayılmaz.
Yapraklar ve yaprak gibi,
mürekkebin dibindeki mürekkep gibi,
adaların altındaki ada gibi,
aşksız aşk gibi,
hiçiz.

BEN SIFIR

Ben, sıfır. Sen, silik gölge gölgesi.
O ertelenmiş, şarapdaki sinek.
O, yarı aralık altında bir cinsel organın.
Siz, daha alçak kanayan ottan. Onlar,
duvarın önünde, gözde tüfek. Biz hepimiz,
örtüyoruz bu evreni yabanıl bir çiyle.
Çoğul, çoğul, çoğul : biricik yasa.

ÇINARLAR KUCAKLAMAK İÇİN KOŞUYORDU BİZE

Çınarlar kucaklamak için koşuyordu bize.
Tepe sıcaktı
dizlerimiz altındaki bir diz gibi.
Ödünç veriyorduk çavlanlara
aynalar ve derin gözler.
Uzatıyordu yelesini bazan
ovada bir mutsuz at bize.
Sessizliğimizden tanrılar geçiyordu.
Bir taş, sanırım,
birkaç sözcük söylemek istiyordu.
Kusursuz ölçüttük biz.

BİR MEŞE HATIRLIYORDU

Bir meşe hatırlıyordu.
Bir tepe düş üstüne düş kuruyordu.
Bir ırmak seviyordu tanyerini,
sanki sevme hakkı yokmuş gibi.
Ürkek alevinde
çocukluğunu anlatıyordu mum.
Bir gölün sayısız yüreği vardı.
Yalnız, sokakta,
ölmek istemiyordu
çok yeşil bir afiş.
Bizden daha duyarlıydılar.

BİR OKŞAYIŞIN UYUDUĞU ŞU MERMER

Bir okşayışın uyuduğu şu mermer.
Dağı çağıran şu pencere,
kumsalı ve çekingen ayı.
Şu karabatak bir gözünü kayalıkta bırakan.
Burada bir omuzun ısıttığı meyve.
Ötede, sanki bir soluk
gelmiş gizli bir yıldızdan.
Yitmeye gelin
iç çekişlerinde manzaranın.
Nesneler anlayacaktır.

ELİMİZDE ÖLÜYOR BÖCEK

Elimizde ölüyor böcek
kırgın bir atasözüydü çünkü.
Gözümüzün önünde kendini asıyor çınar
bir şiirdi çünkü
sözcüklerimize karşı duran.
Ağızlarımızı dikmek gerek
ve ezgilerimizi cezalandırmak.
Daha sonra, kardeşlerimiz:
saz, çobanaldatan kuşu,
mermer, kadife,
yepyeni bir dil
seçecekler bize.

KARANLIĞINA ERİŞMEYECEK GECEMİZ

Karanlığına erişmeyecek gecemiz.
Çalınmış bir mücehver gibi tıpkı
yok edecek bizi adımız.
Ve çoğalmak istemeyecek
düşümüz
ne atlarla, ne çağlayanlarla,
ne de sevdalı krallarla.
Şiirlerimiz altında sürünmeye
mahkûm ediyor bizi gerçek.
Biz, daha küçük kendimizden.

BU ŞİİRDE DOĞDUK BİZ

Bu şiirde doğduk biz.
Beslenip imgelerle
ve zehirli atasözleriyle,
ne yaşamayı ne de ölmeyi bildik.
Kıvanç, acı, sonra da duyarsızlık...
Kimi zaman nesne olduk,
barışçı bitkiler kimi zaman.
İnansaydık eğer dünyaya,
ardından koşmak gibi bir şey
bir tek boynuzlunun
ağaçsız bir ormanda.
Bu akşam, geri dönüyoruz, saygıyla,
hiç anlaşılmamış olan doğumyeri cümlede.

BİR ÇARŞAMBA

Bir çarşamba eller arasında baş gibi.
Artık hiç kaygınız olmayacak:
saf çiçeklere bir masal yapacağız ondan
ve ceylanların sıçradığı bir bozkır.
Kendi esriklik yöntemimizi
salık veririk size:
her saat tan,
istediğin kadar esrime,
ruhun yükseltisi.
Aboneleri değil misiniz düşün?
Bir cuma tıpkı bir asılma.

DERE BİR AĞIZ İÇİN

Dere bir ağız için.
Çok uzak bir kırlangıç bir çocuk bakışına.
Tüm bu nesneler, hoşuna giden
sessiz dizlerin.
Bir bellek
sandalye için
nerede doğduğunu bilmeyen.
Bir ruh, uyuyan çiçek için.
Birkaç iç çekişi
acımasız işinde bıçağa.
Bir hece
kimliksiz çakıla bir ad vermek için.
Yaşamamız değiş-tokuş için.

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİR AŞK İÇİN NOTLAR (1972)

BİR ÇOĞUL İÇİN NOTLAR (1974)

Cem Yayınevi «Le Livre du doute et de la grâce» adlı yapıtı «1978'in En İyi Şiir Kitabı» seçilen ve «Bir Rus Ana» romanıyla Fransız Akademisinin «1978 Roman Büyük Ödülü»nü kazanan Alaine Bosquet'nin şiir kitabını kıvançla sunar. Özdemir İnce'nin dilimize kazandırdığı şiirler Lawrence Durrel'in sözleriyle «Özel bir cebirin zarafetine sahiptir.» Saint-John Perse: «Onun sanatı, yeteneği ve uluslararası kültürü kendi çağının edebiyat tarihinde az bulunur nitelikte» demektedir. Conrad Aiken ise şunları söylemektedir: «Çok güzel ve sanki bundan önce böylesi hiç yazılmamış gibi taptaze bir hayal gücüne sahip şiirler. Ben de her zaman onunkine benzer bir damar yakalamak istedim.»

50 lira